

# Spis treści

|                                                                                                                                                                                                    |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Od redaktora naukowego .....                                                                                                                                                                       | 15 |
| List b. Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego<br>do uczestników konferencji „Bieg przez historię: Polki wczoraj,<br>dzisiaj i jutro. Refleksje w setną rocznicę uzyskania praw wyborczych” ..... | 17 |
| Prolog .....                                                                                                                                                                                       | 21 |
| Manifest historycznej pamięci .....                                                                                                                                                                | 33 |

## Część I

### **Czasy zaborów – walka o prawo do oświaty i dostęp do uczelni wyższych**

Danuta Waniek

|                                                                                                                                                         |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <i>Izabela Zbiegniewska – opowieść o uczestnicze powstania<br/>styczniowego we Włocławku i okolicach, a potem nauczycielce<br/>i społecznicze</i> ..... | 37 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

Danuta Waniek

|                                                                                                 |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <i>Cecylia Prus Niewiadomska – tajna nauczycielka z Koła Kobiet<br/>Królestwa i Litwy</i> ..... | 45 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

Danuta Waniek

|                                                                    |    |
|--------------------------------------------------------------------|----|
| <i>Cecylia Śniegocka i jej warszawski „Bosy Uniwersytet”</i> ..... | 55 |
|--------------------------------------------------------------------|----|

Sławomir J. Tabkowski

|                                                                                                     |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <i>Alina Grygielówna – siłaczka z kowieńskiej Litwy. Wspomnienie<br/>o matce nauczycielce</i> ..... | 65 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

Grażyna Kubica

|                                                                                                                                            |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <i>Maria Czaplicka: z warszawskich szkolnych kompletów, przez<br/>ekspedycję syberyjską do brytyjskiej akademickiej antropologii</i> ..... | 73 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

Iwona Demko

|                                                                                               |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <i>Starania kobiet o prawo do studiowania w krakowskiej Akademii Sztuk<br/>Pięknych</i> ..... | 87 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|----|

|                                                                                                                                                                                 |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Danuta Waniek<br><i>Kierunki aktywności społecznej kobiet w Krakowie na przełomie XIX i XX stulecia</i> .....                                                                   | 103 |
| Ewa Dryhusz<br><i>Dyskretny urok emancypacji, czyli uzasadniona konieczność</i> .....                                                                                           | 113 |
| <b>CZĘŚĆ II</b>                                                                                                                                                                 |     |
| <b>Walka o wszystko</b>                                                                                                                                                         |     |
| Danuta Waniek<br><i>Uczestnictwo kobiet w organizacjach militarnych i działaniach bojowych przed I wojną światową oraz w czasie jej trwania</i> .....                           | 125 |
| <b>CZĘŚĆ III</b>                                                                                                                                                                |     |
| <b>Pierwsze kroki we własnym państwie</b>                                                                                                                                       |     |
| Danuta Waniek<br><i>W niepodległość z prawami politycznymi</i> .....                                                                                                            | 169 |
| Danuta Waniek<br><i>Organizowanie się lewicowych środowisk kobiecych po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. na przykładzie miasta Krakowa</i> .....                             | 189 |
| Danuta Waniek<br><i>Kontynuacja obecności kobiet w formacjach mundurowych po odzyskaniu niepodległości</i> .....                                                                | 197 |
| Anna Kargol<br><i>Kobiety w ruchu wolnomularskim w II Rzeczypospolitej</i> .....                                                                                                | 205 |
| <b>CZĘŚĆ IV</b>                                                                                                                                                                 |     |
| <b>Kobieta i socjalizm – uwarunkowania masowego awansu społecznego</b>                                                                                                          |     |
| Halina Sekuła-Kwaśniewicz<br><i>Meandry ruchu kobiecego w czasach PRL</i> .....                                                                                                 | 217 |
| Małgorzata Niewiadomska-Cudak<br><i>Kobieta wyzwolona rodem z PRL. Z jakim kapitałem społecznym Polki wchodziły w nową rzeczywistość ustrojową po 4 czerwca 1989 roku</i> ..... | 237 |

## CZEŚĆ V

### Kobiety i kapitalizm. Nowy początek czy kontynuacja?

Danuta Waniek

*Jak to było z Sekcją Kobiet NSZZ „Solidarność”* ... 249

Krzysztof Janik

*Emancypantki na lewicy w III RP (refleksja osobista)* ... 257

Izabella Sierakowska

*Wspomnienie* ... 269

Agata Czarnacka, Katarzyna Kądziała

*Legislacyjne i polityczne zdobycze kobiet lewicy w III RP (wywiad)* ... 271

Jacek Raciborski

*Kobiety lewicy w elicie politycznej III RP* ... 281

Mirosława Dołęgowska-Wysocka

*Suknia i fartuszek. Polska masoneria kobieca 1993–2019* ... 289

Małgorzata Winiarczyk-Kossakowska

*Kobiety w służbach mundurowych RP. Specyfika przeciwdziałania dyskryminacji w grupach dyspozycyjnych* ... 297

## CZEŚĆ VI

### Varia

Małgorzata Winiarczyk-Kossakowska, Joanna Gajda

*Dostrzec i zrozumieć – dyskryminacja nie tylko ze względu na płeć w opiniach i doświadczeniach polskich politolożek* ... 327

Katarzyna A. Waniek

*Droga Szwajcarek do emancypacji i nowe ścieżki na przyszłość* ... 351

Zamiast zakończenia ... 369

Bibliografia ... 377

Indeks osób ... 397